

Valsts izglītības satura centrs

Informācija par Latvijā standartizētiem testiem bērna intelekta un pamatprasmju izvērtēšanai

Informatīvs materiāls

2019

Materiālu izstrādāja: Speciālās izglītības nodaļa

Atbildīgā par izdevumu: Laima Zommere, Ilze Ābelniece

Valsts izglītības satura centra redakcija

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz šo materiālu ir obligāta.

© Valsts izglītības satura centrs, 2019

Latvijā ir izstrādāti, adaptēti testi un tie ir pieejami speciālistiem gadījumos, kad bērnam novēro atšķirīgu attīstību kādā no vecumposmiem, vai arī gadījumos, kad vecāki vēlas uzzināt papildu informāciju par sava bērna attīstību. Šie testi palīdzēs noskaidrot bērna stiprās puses, kā arī - valodas, uzvedības, intelektuālās spējas un izaicinājumus. Tie palīdzēs sniegt atbildes uz sekojošiem jautājumiem:

- vai bērna attīstība noris atbilstoši viņa vecumposmam,
- vai bērns ir pietiekami labi sagatavots skolai,
- kādu izglītību ieteikt un turpināt,
- kādi atbalsta pasākumi nepieciešami bērnam, lai veiksmīgi apgūtu izglītības programmas saturu.

Intelektuālās spējas, praktiskās iemaņas, adaptācija ikdienas situācijās, sociālās prasmes un mācību sasniegumi ir svarīgākie rādītāji, kas ļauj speciālistiem labāk iepazīt bērnu un pieņemt lēmumus par nepieciešamo atbalsta sniegšanu. Tādēļ piedāvājam uzzināt vairāk par testiem, kurus biežāk izmanto psihologi, logopēdi, speciālie pedagogi, pedagogi.

LATVIJĀ STANDARTIZĒTI TESTI

BĒRNU SPĒJU NOVĒRTĒŠANAS TESTI

INTELEKTA TESTI	VEKSLERA BĒRNU INTELEKTA TESTS (WISC-IV) NO 6-17 GADU VECUMAM VUDKOKA – DŽONSONA KOGNITĪVO SPĒJU TESTS (V-DŽ KST) NO 2 LĪDZ 90 GADU VECUMAM
MĒRĶIS	Intelektuālo spēju noteikšanai, kas ir īpaši būtiski, ja vērojama netipiska attīstība, mācīšanās grūtības. To izmanto arī uzmanības un aktivitātes traucējumu un runas un valodas traucējumu gadījumā, lai konkrētizētu ar šiem traucējumiem saistītās pazīmes un nošķirtu no citiem traucējumu veidiem. Balstoties uz izpēti, rezultātiem saņemsiet informāciju par bērna kognitīvajām spējām, valodas attīstību, iespējamajām mācīšanās grūtībām, kā arī ieteikumus, kas būtu jādarbojas izglītības procesā, lai minētās grūtības kompensētu vai pārvarētu.
SPECIĀLISTS, KAS IZVĒRTĒ	Psihologs, kurš ieguvis maģistra grādu un kvalificējies šīs metodes lietošanā.
TESTA NORISE	Psihologs bērnam piedāvā vairākus dažāda veida uzdevumus un lūdz sniegt atbildes. Psihologs apkopo un interpretē iegūtos rezultātus, lai informētu, vecākus par tālākajiem rīcības soļiem atbalsta nodrošināšanā. Norises ilgums ir atkarīgs no katra bērna darba tempa un reakcijas pie intelektuālas slodzes. Izvērtēšana parasti var aizņemt vairākas konsultācijas.
VISPĀRĒJA ATTĪSTĪBA 0 (1 gads) - 3 GADU VECUMĀ	MINHENES FUNKCIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS DIAGNOSTIKAS TESTS (MFAD) NO 0 (1 gads) LĪDZ 3 GADU VECUMAM
MĒRĶIS	Iespējams novērtēt 0 (1 gads) - 3 gadus vecu bērnu attīstību 7 dažādās jomās: (staigāšanas prasmes, roku veiktību, uztveres attīstību, runas attīstību, valodas sapratni, sociālās prasmes un patstāvības attīstību). Šī diagnostikas metode ļauj noteikt, kādam vecumam atbilst bērna prasmes katrā no attīstības jomām.
SPECIĀLISTS, KAS IZVĒRTĒ	Pirmsskolas izglītības skolotāji, speciālās izglītības skolotāji, logopēdi, sociālie pedagogi u.c. speciālisti, kuru darbs saistīts ar agrīnā vecuma bērniem un bērnu ģimenēm.
TESTA NORISE	Balstoties uz diagnostikā iegūtajiem rezultātiem, vecākiem tiek sniegts bērna attīstības raksturojums un, nepieciešamības gadījumā, arī ieteikumi, kā veicināt noteiktu bērna prasmju attīstību vai ieteikums veikt tālāku padziļinātu bērna attīstības izpēti, speciālistu konsultācijas un terapiju.
AKADĒMISKO SASNIEGUMU TESTI PIRMSKOLAI UN SKOLAI	LMST- II NO SAGATAVOŠANAS KLASES (5-6 GADI) LĪDZ 6. KLASEI LATVIEŠU VALODAS SASNIEGUMU TESTS MATEMĀTIKAS SASNIEGUMU TESTS

LATVIJĀ STANDARTIZĒTI TESTI

MĒRĶIS	Latviešu valodas un matemātikas sasnieguma tests (LMST-II): mēra bērna/ skolēna pašreizējo latviešu valodas un matemātikas sasniegumu līmeni un sniedz ieteikumus. Sasniegumu testi palīdz skolotājiem un vecākiem saprast skolēnu akadēmisko sasniegumu stiprās un vājās puses, identificē tos bērnus, kuru zināšanas un prasmes noteiktās jomās ir nepietiekamas, nosaka talantīgus bērnus, kas demonstrē visaugstākos akadēmiskos sasniegumus vienaudžu vidū un ļauj pieņemt lēmumu par turpmāko attīstības veicināšanu, īpaši, ja skolēnam ir mācību grūtības.
SPECIĀLISTS, KAS IZVĒRTĒ	Psihologs, kurš kvalificējies šīs metodes lietošanā.
TESTA NORISE	Psihologs bērnam piedāvā vairākus dažāda veida uzdevumus un lūdz sniegt atbildes. Apkopo un interpretē iegūtos rezultātus, lai informētu vecākus par bērna sasniegumiem salīdzinājumā ar normatīviem. Norises ilgums ir atkarīgs no katra bērna darba tempa. Izvērtēšana parasti var aizņemt vairākas konsultācijas.
AGRĪNĀS LASĪTPRASMES NOVĒRTĒŠANAS TESTS	ACADIENCE TM (Dibels next) LASĪTPRASMES LATVIEŠU VALODAS TESTS LATVIJĀ IR STANDARTIZĒTS NO 0 (5-6 GADI) LĪDZ 6. KLASEI
MĒRĶIS	Šis tests palīdz atpazīt bērna stiprās un vājās puses lasītprasmes kontekstā. Tas nav paredzēts bērna "vērtēšanai" vai "kontrolēšanai". Testa rezultāti palīdzēs noteikt bērna pašreizējo lasītprasmes attīstības līmeni, lai sniegtu ieteikumus lasītprasmes spēju veicināšanai.
SPECIĀLISTS, KAS IZVĒRTĒ	Psihologs, logopēds, skolotājs logopēds, speciālās izglītības skolotājs, latviešu valodas skolotājs, kurš kvalificējies šīs metodes lietošanā. Norises ilgums ir atkarīgs no katra bērna darba tempa, bet izvērtēšana nav īsāka par 40 minūtēm.
TESTA NORISE	Agrīnās lasītprasmes novērtēšanas notiek parasti 3 reizes mācību gadā (rudenī, ziemā, pavasarī) izvērtējot, bērnu valodas attīstības dinamiku un lasītprasmes apguvi kopumā. Atsevišķos gadījumos var tikt veikti monitoringa mērījumi.
ADAPTĪVĀS UZVEDĪBAS TESTI	ADAPTĪVĀS UZVEDĪBAS NOVĒRTĒŠANAS SISTĒMA (ABAS-II) AHENBAHA BĒRNA UZVEDĪBAS NOVĒRTĒŠANAS APTAUJA (CBCL/6-18)

LATVIJĀ STANDARTIZĒTI TESTI

MĒRĶIS	Vecāku un skolotāju aptaujas formas ir paredzētas skolēna uzvedības traucējumu noteikšanai.
SPECIĀLISTS, KAS IZVĒRTĒ	Psihologs, kurš kvalificējies šīs metodes lietošanā. Anketas aizpildīšanas laiks var aizņemt (+ -) 1 vienu konsultācijas laiku.
TESTA NORISE	ABAS II formu aizpilda tie bērnu aprūpētāji, vecāki/aizbildņi, un/vai skolotāji, kuri ikdienā novēro viņu prasmes un kuriem ir ilgstoša saskarsme ar bērnu.
ZINĀŠANAI!	Ar kvalitatīviem testiem var precīzi novērtēt panākto pārmaiņu progresu un, pamatojoties uz testu rezultātiem, informēt vecākus un skolotāju par tālāk veicamajiem pasākumiem skolēnu spēju, mācību sasniegumu veicināšanā un uzvedības uzlabošanā. Testēšanas rezultātus un testa norises ilgumu var ietekmēt bērna emocionālais un veselības stāvoklis.

IZMANTOTIE RESURSI:

* M. Raščevska, J.Mencis, Dz. Paegle, A. Koļesovs, I. Kaminska, R. Niedre. (2013) Latviešu valodas un matemātikas sasniegumu testa (LMST) interpretācijas rokasgrāmata

*M. Raščevska, M.Orlovska, A. Vabale, Solvita Umbraško, Marina Sokola - Nazarenko. (2018) Agrīnās lasītprasmes attīstības rādītāji DIBELS Next: Skolotāja grāmata

*I.Damberga, M.Raščevska, A. Koļesovs, I. Laizāne, I. Kaminska (2013) Adaptīvās uzvedības novērtēšanas sistēma (Abas-ii) interpretācijas rokasgrāmata

* Münchener Funktionelle Entwicklungsdiagnostik im 2. und 3. Lebensjahr (1994), tulkojums latviešu valodā G. Demidova, I. Grundmane (2000)